

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Szíjártó József pártfogó ügyvéd (pártfogó ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Kaposvári 7. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Boda Róbert ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2010. június 21. napján kelt 24.P.21.150/2009/19. számú ítélete ellen az alperes által 20. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 100.000 (egyszázezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2004. november 11-től 2005. február hónapjáig, illetve 2006. április 4-től 2007. február hónapjáig kisebb megszakításokkal az alperesi büntetés-végrehajtási intézet nem dohányzó, 21,66 m² alapterületű, 111,55 m³ légterű, I/23. számú zárkájában töltötte szabadságvesztés büntetését. A felperes nem dohányzik. A zárkában egyes fogvatartottak dohányoztak, ennek következtében a felperesnek el kellett viselnie, a dohányfüstöt és az ezzel járó kellemetlenségeket. A zárkában a fogvatartottak létszáma túlnyomórészt meghaladta a 7 főt, gyakran 14 fő tartózkodott ott, a zárkában zsúfoltság volt. Az alperes nem biztosított a fogvatartottak számára személyenként 3 m² alapterületet.

Az alperes a felperes kártérítési igényét a 47-3-6/14/2009. számú határozatával elutasította.

A felperes keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak 2007. március 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Hivatkozott arra, hogy az alperes megsértette az 1973. évi 11. számú tvr. 46.§ (1) bekezdés c) pontját, a 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 39.§ (2) és (4) bekezdésében írtakat, amikor a 1/23. számú zárkában történt elhelyezése során a dohányzó, illetve nem dohányzó fogvatartottakat nem különítette el. Megszegte továbbá az 1979. évi 11. számú tvr. 36.§ (1) bekezdés a) pontját, 46.§ (1) bekezdés a) pontját, valamint a 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 137.§ (1) és (2) bekezdését azzal, hogy a 6-7 fő elhelyezésére alkalmas zárkában ezt meghaladó létszámú fogvatartottat helyezett el. A felperes állította, hogy a jogellenes alperesi magatartással okozati összefüggésben egészséghez fűződő személyiségi joga sérült.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 200.000 forintot és annak 2007. március 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 250.000 forint elsőfokú perköltséget. Az alperes közlése alapján állapította meg az elsőfokú bíróság a 23. számú zárka alapterület és légtér adatait, illetőleg azt, hogy az alapterületet tekintve a zárka 7 fő férfi fogvatartott elhelyezésére lenne alkalmas a jogszabály szerint. A perben kihallgatott S. T., K. V. és B. G. tanúk vallomása alapján állapította meg azt, hogy a 23. számú zárkában a fogvatartott férfiak száma tartósan meghaladta a 7 főt, illetőleg azt, hogy a nem dohányzó zárkában a fogvatartottak egy része dohányzott.

A fentiek alapján megállapította, hogy az alperes a felperes szabadságvesztés büntetésének végrehajtása során nem biztosította a felperes számára az 1979. évi 11. számú tvr. (továbbiakban BV tvr.) 46.§ (1) bekezdés a) pontjában írt kultúrált elhelyezést, valamint a 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 137.§ (1) bekezdése szerinti mozgásteret, és ezzel okozati összefüggésben a felperes a szabadságvesztés büntetéssel együtt járó korlátozásokat meghaladó, emberhez méltatlan hátrányt szenvedett, amely miatt a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi joga sérült. Nem találta ugyanakkor megállapíthatónak a felperes egészséghez fűződő személyiségi joga megsértését, hiszen a felperes személyes előadásában úgy nyilatkozott, hogy egészségügyi problémája és pszichés károsodása nincs. Mellőzte ezért a felperes igazságügyi orvos-, illetve pszichológus szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványának teljesítését.

A nem vagyoni kártérítés összegszerűségének megállapításánál a felperes 20%-os közrehatásaként értékelte azt a körülményt, hogy a felperes az alperesi büntetés-végrehajtási intézet házirendjében írtak szerint nem jelentette be a nem dohányzó zárkában történt dohányzás tényét. Értékelte továbbá azt is, hogy a felperes az emberi méltóságot sértő körülményeket nem hosszán, egybefüggő időszakban, hanem megszakításokkal kényszerült elviselni.

Az ítélet ellen annak megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása, valamint a felperes perköltségben való marasztalása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Nem vitatta az alperes azt a tényt, hogy a 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 137.§ (1) bekezdésében írt szabályok a perbeli 23. számú zárkában a fogvatartottak elhelyezésénél a keresettel érintett időszakban maradéktalanul nem teljesültek. Arra hivatkozott, hogy az alperes büntetés-végrehajtási intézet terhére nem róható az intézet zsúfoltsága, az alperesnek ugyanis nincs választási lehetősége, hogy a hozzá irányított fogvatartottakat befogadja-e vagy sem. Az alperest befogadási kötelezettség terheli és emellett az egyes fogvatartottakat a jogszabályban előírt elkülönítési szabályok figyelembevételével kell elhelyeznie. Hivatkozott arra is, hogy a m² nagyság megsértésének alperesi elismerésétől függetlenül az elsőfokú eljárás során szükség lett volna annak vizsgálatára is, hogy a felperes által az alperesnél töltött időszakon belül hány napot tett ki ez a jogsértés, hiszen a jogsértés súlya csak ennek ismeretében lett volna megállapítható.

Továbbra is vitatta azt a felperesi tényállítást, hogy a perbeli nem dohányzó zárkában dohányzás történt volna. Vitatta és kétségbe vonta a felperes tényállítását igazoló perben kihallgatott tanúk elfogulatlanságát és szavahihetőségét, illetőleg utalt arra, hogy nem igazolt a perben az, hogy a meghallgatott tanúk valóban az adott zárkában együtt voltak a felperessel a perbeli időszakban. Elfogadhatatlannak tartotta ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság a felperes terhére csupán 20%-os közrehatást állapított meg. Utalt arra, hogy a felperest jelentési kötelezettség terhelte a dohányzás vagy egyéb rendkívüli körülmény észlelésekor, ilyen a felperes nem tett, így álláspontja szerint amennyiben ténylegesen dohányzás történt volna, úgy a felperes e magatartásával abba beleegyezett. Hivatkozott továbbá arra a bírói gyakorlatra, hogy önmagában a jogsértés ténye nem ad alapot a nem vagyoni kár megállapításához, arra csak bizonyos szintű, súlyú hátrány bizonyítása esetén van lehetőség. Az alperes által elismert, de meg nem állapított időtartamú mozgástérhiányon kívül a felperes a perben más joghátrányt vagy egyéb hátrányos következményt nem igazolt, így kártérítési igénye ez okból is alaptalan.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául.

Tévesen vonta le ugyanakkor az elsőfokú bíróság azt a jogi következtetést, hogy az alperes a felperes emberi máltóságához fűződő személyiségi jogát megsértette azzal, hogy a felperes fogvatartottnak az alperesi BV intézetben történt elhelyezése során a nem dohányzó zárkában egyes fogvatartottak dohányoztak, illetőleg azzal, hogy az elhelyezés időtartama alatt nem biztosították a felperes fogvatartott számára a jogszabályban előírt mozgástér.

A Ptk. 84.§ (1) bekezdés e) pontja értelmében, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

A Ptk. 84.§ (1) bekezdésében felsorolt szankciók közül csak az e) pont alatti szubjektív jellegű. A Ptk. többféle kártérítési szabályt tartalmaz ugyan, ezek közül azonban a személyhez fűződő jogokat illetően - ezek jellegéből következően - csak a Ptk. 339.§ alkalmazása jöhet szóba, ez pedig szubjektív jellegű felelősség.

A Ptk. 339.§ (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A bizonyítási szabályok szerint a jogellenes magatartást, a kárt és a kettő közötti okozati összefüggést a károsultnak kell bizonyítania, míg a felróhatóság hiányát, azaz a vétlenséget a károkozónak. A károkozó így sikeres kimentés esetén mentesülhet a kártérítési konzekvenciák alól.

A rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelve a másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a perben alappal hivatkozott arra - elismerve, hogy a felperes fogvatartása során a jogszabályban előírt alapterületet biztosítani nem tudta -, hogy kártérítési felelőssége nem áll fenn, tekintettel arra, hogy az alperesen kívülálló, objektív okból következett be a perbeli fogvatartás időszakában a büntetés-végrehajtási intézet túltelítettsége, amelynek következtében a perbeli zárkában az alperes az egy főre eső négyzetméter, illetőleg légköbméter előírásokat nem tudta biztosítani. Nem vitás tény ugyanis, hogy az alperesnek mérlegelési jogköre nincs, a hozzá irányított elítélteket köteles a büntetés-végrehajtási intézetbe befogadni és ott a differenciálásra vonatkozó szabályok figyelembevételével elhelyezni.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint a 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 137.§ (1) és (2) bekezdésében foglaltak megszegése körében az alperes vétkes, az alperesen kívülálló, objektív körülmény miatt, az alperesnek nem felróható módon következett be az elítélteknek a négyzetméter és légköbméter előírások megszegésével történt jogszabályellenes fogvatartása.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság ítéletével abban a körben sem, hogy a nem dohányzó zárkában történt dohányzás ténye a felperes emberi méltóságához fűződő személyhez fűződő jogát sértette volna meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a perben kihallgatott tanúk vallomásaival a felperes sikerrel bizonyította ugyan, hogy a perbeli nem dohányzó zárkában fogvatartása idején dohányzás történt, a dohányzás ténye azonban nem az emberi méltóságához, hanem az egészséghez fűződő személyiségi jog megsértése megállapításához szolgálhatna alapul. Az e körben előterjesztett keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés azonban fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján fellebbezett részében részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt első- és másodfokú illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli. Az elsőfokú bíróság által mérsékelt összegben megállapított elsőfokú perköltség összegét a kereset teljes elutasítására tekintettel is megfelelőnek találta a másodfokú bíróság, ezért azt nem érintette. A sikeres fellebbezés folytán a Pp. 78.§ (1) bekezdése és 86.§ (3) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság a felperest az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének viselésére, amely az alperest képviselő ügyvéd munkadíjából áll, és amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Pécs, 2011. január 3.

Dr. Juhász László s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Fekete Bálint s.k. bíró